

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

52

Jaroměřice nad Rokytnou
BŘEZEN 2010

BŘEZEN

Otokar Březina

Děšť světla krvavý ze slunce ohněm prýštil,
šer věčný prostoru pil jeho nektar lačen;
do moří brunátných se na východě tříštil
a v žhavých úlomech plál štěrbinami mračen.

Dech vlhký vytryskoval z němých rozloh plání
a z boků čerstvých brázd do vzduchu vůni mísil,
vod studený zněl smích a v ozvěn tiché štkaní
jak oživený puls se svěžím rytmem křísil.

A v zemi navlhlé a zapařené mízou
dnů příštích dřímal svět, šleh barev, sil a jasů,
tráv šumné království a s atlasovou řízou
sbor teskných lilií a plavé zlato klasů;

mdlý oddech šeříkův i loubí modré stíny,
v nichž jednou bílý žár ve žhavém písku usne,
a libel malachit kroužících nad lekníny
ve vlhku teplých par a v lázni vůní dusné;

na květech akátů zor zrůžovělý pocel,
jenž zemi zažehne a rozleje se nachem
v těl brouků tvrdý kov, jak v zakalenou ocel,
a v křídla motýlů jak jemných barviv prachem;

tep žhavých žádostí, jenž vlny žití vzruší
a prškou jasmínů se v záhon citů slije,
i písňe básníků, jimž analyza v duši
snů svěží akvarel svým chladným deštěm smyje.

Pocta Jiřímu Kuběnovi

V lednu 2010 byla Jiřímu Kuběnovi udělena cena Města Brna za literární činnost a k této příležitosti se uskutečnil 27. 1. 2010 v Domě umění Města Brna pořad „**POCTA JIŘÍMU KUBĚNOVI**“, který připravila nakladatelství Host a Větrné mlýny. Je to ocenění za celoživotní literární dílo. Upřímně blahopřejeme!

LITERÁRNÍ VEČER JIŘÍHO KUBĚNY

se uskutečnil 2. února 2010 v Galerii Montmartre, Řetězová 7, Praha, který uspořádala v rámci jarní sezóny Knihovna Václava Havla jako první z cyklu pěti večerů „Jara s Šestatřicátníky“. Tato sezóna připomíná první umělecké společenství, které kolem sebe vytvořil Václav Havel v polovině padesátých let.

Tvorbu, převážně z doby raných padesátých let, četl Jiří Kuběna a student herectví na DAMU Jiří Suchý. Literárněhistorický úvod o kontextu poezie Jiřího Kuběny přednesl dlouhodobý komentátor jeho díla Martin C. Putna. Přátele a příznivce potěšila velká účast, když většina posluchačů byla odkázána vyslechnout si pořad ve stoje.

Při této příležitosti jsme Václava Havla pozvali k návštěvě Březinových Jaroměřic.

Společnost Otokara Březiny a Městské kulturní středisko v Jaroměřicích nad Rok. uspořádaly dne 13. února 2010 **autorské čtení JIŘÍHO KUBĚNY** pod názvem **Ukřižování vína** podle stejnojmenné básnické sbírky, (básně z let 1987 – 1989), za hudební spolupráce Leopolda Hrdého. Velká účast spokojených posluchačů a na závěr proběhla autogramiáda.

(jh)

— —

Mene Tekel Třebíč 2010 – pocta obětem komunismu

Společnost Otokara Březiny, Konfederace politických vězňů a Katolické gymnázium Třebíč uspořádaly ve středu 17. března 2010 v aule Katolického gymnázia Třebíč pořad, který připomenul tragické události padesátých let.

V programu jsme si poslechli osobní vzpomínku Jindřicha Nahodila na proces Babice a tragédii, která tomu předcházela. Sám byl ve svých 22 letech odsouzen v tomto procesu na 23 let. Část z eseje Ivana Medka přečetl Pavel Krška. Následovalo Znamení moci od Jana Zahradníčka a dopisy před popravou od P. Jana Buly a Milady Horákové, které s velkým osobním zaujetím přednesli Gabriela Vránová a Ondřej Kepka. Hudební spolupráci zajistil skladatel Ondřej Urban. Ukolébavku na melodii Larga z Dvořákovy Novosvětské, složil bez tužky a papíru Jan Zahradníček ve věznici v Brně na Cejlu, kde byl na cele s dvaadvacetiletým studentem. Ten byl odsouzen v politickém procesu k trestu smrti a před popravou mu nechali housle, na něž krásně hrál. Tato ukolébavka se zpívala snad ve všech věznicích v Československu, ale téměř nikdo nevěděl od koho jsou slova. To zaznamenal spisovatel a spoluvězeň František Křelina. Jeho svědectví vydalo nakladatelství Vetus Via v Brně v sešitu Bítov v roce 1993.

Aula Katolického gymnázia Třebíč byla zaplněna do posledního místa. Tím byla snad nejlépe vzdána čest obětem totalitního režimu.

(jh)

Jan Zahradníček: UKOLÉBAVKA (z vězení) – slova k Largu z Novosvětské A. Dvořáka

Slzících očí teď
miliony jsou,
které tvář drahou jim
spatřit nemohou.

Ustrň se Ježíši,
dopřej návrat nám
k domovům svobodným,
k slunci, ke hvězdám.

Slzících očí teď
miliony jsou,
které tvář drahou jim
spatřit nemohou.

Od světa tvého nás
dělí krutá mříž,
z úzkostí žalárních
prosby naše slyš.

Vrať otce synům svým,
syny matkám zas,
rozkleň nad domovy
pokojný svůj čas.

Od světa Tvého nás
dělí krutá mříž,
z úzkostí žalárních
prosby naše slyš.

Mojmír Trávníček „V letokruzích naboso“

knižní a životní epilog a trochu i závěť literárního historika, kritika, editora a hlavně skvělého člověka.

Mojmír Trávníček, uznávaná autorita, trpí těžkou nedoslýchavostí, má obtíže s chůzí a tak setkání s ním je vzácné. O to cennější jsou jeho knižní návraty k literatuře. Jeho pracovitost a nezištnost se stala přímo příslovečnou, je to hodně nad stovku knih, pod kterými je podepsán. Byl to převážně on, kdo nic nedbal na

svou erudici a mravenčí pílí klepal desetitisíce strojopisných stran pro edici Rukopisy VBF. Například celé čtrnáctisvazkové, samizdatové, kritické vydání Demlova díla nařukal v 26 kopiích.

Kdo znáte jeho spisovatelský styl, tak víte kolik pokladů za ten čas by bylo bývalo mohlo vzniknout. Jenomže právě tento přístup Mojžíra Trávníčka osvobozuje. Dělá to, co považuje za podstatné a v tom je nezávislý. Věnuje se s neomylnou intuicí pouze tomu, co ho roznítí jako čtenáře. Čtenářská zanícenost spojená s erudicí jeho styl naprosto čitelně odliší od mnohdy nabubřelého sebevědomí literárního provozu o učitelské maše ani nemluvě. Díky tomu se může a věnuje nepovšimnutým nebo opomíjeným autorům, stane se nestorem různých mladých literárních časopisů, pro rady si k němu budou chodit významní autoři i odborníci.

A právě v tomto duchu se k čtenáři obrací i v *Letokruzích naboso*. Knihu píše jako dopisy od srdce k srdci. A tak jako dopisy, je tu knihu třeba číst čistým srdcem. Skromně a s ostychem, jakoby se to nemělo vztahovat na jeho knihy, dodává: „Ovšem neznám prostředek, jak každému, kdo dopis otvírá a čte, srdce očistit“. Trávníček si myslí, že právě to je důvodem Holanovy „modlitby za čtenáře“, aby čtenář četl čistým srdcem.

Trávníček svěruje své tajemství: „knihy je třeba číst, nestačí v nich jen listovat.“ Četba je „cesta pěšky“, cesta pěšky krajinou. Tou cestou je z člověka snímána tíha. Možná až ve vysokém věku je člověk více schopen číst srdcem a ocenit plody cesty, nevím.

Celé Trávníčkovo zanícené vyprávění je nesené ostychem, není zatíženo zdůrazňováním svého podílu na událostech, o nichž se mluví a spisovatelským sebevědomím. A že by bylo co zdůrazňovat. Lze z něj vyčíst, že zdrojem výjimečné autorovy poučenosti, vzdělanosti a invence je hloubka osobnosti, posilovaná vědomím, že svými životy neseme velká poselství pravdy a víry. Přesvědčivost jeho stylu je doprovázena mimořádným jazykovým bohatstvím. Díky tomu dokáže vyjádřit svou intenzivní vnitřní účast s druhými, věcmi, událostmi i s dílem.

František Burda

Knihu Mojžíra Trávníčka „V letokruzích naboso“ vydalo nakladatelství Malina (PhDr. Dalibor Malina) ve Vsetíně, které se s laskavostí a velkou vstřícností ujalo vydání Sborníku

z Mezinárodního sympozia Otokar Březina 2008. Obě knihy budou k dispozici i v Muzeu O. Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou.

Připomínka výročí Bedřicha Fučíka (4.1.1900 – 2.7.1984)

z jeho ČTRNÁCTERA ZASTAVENÍ – záznam z poslední návštěvy u Otokara Březiny o vánocích 1928, na kterou B. Fučíka pozval náš básník spolu s Milošem Dvořákem

...Březina přešel poznenáhlu na podíl křesťanství v současném životě a se zřejmou velikou nespokojeností začal líčit budoucnost, v níž se lidstvo z valné části zbaví poslušnosti a kolektivní odpovědnosti, vyplývající z náboženské víry. Život se rozpadne na skupiny, které nebudou mít vzájemně žádné společné pouto: dojde ke svárům všech se všemi, všechny duchovní myšlenkové proudy budou přetřhány ve prospěch moci a peněz, a náhradní spoje povedou jen k diktaturám novověkých Nabuchodonozorů,....., kteří se cítí nadlidmi. (str. 65, vydání Arkýř a Melantrich, 1992).

Editoři: V. Binar a M. Trávníček

Prorocká slova, která můžeme obdivovat jako nanejvýš aktuální po 81 letech. Doporučujeme ze Čtrnáctera zastavení znovu se podívat i na ediční poznámku, která osvětluje, v jakých podmínkách a souvislostech Bedřich Fučík tyto vzpomínkové medailony psal.

Vladimír Binar, Bedřich Fučík a Mojmír Trávníček

Ne náhodou Vladimíra Binara i Mojmíra Trávníčka spojuje hluboký vztah k odkazu Bedřicha Fučíka.

Proč začínám Fučíkem? Fučík byl nejen výtečným znalcem literatury, patrně nejzajímavějším knižním editorem s jasnou, ucelenou vydavatelskou koncepcí. Melantrich pod jeho vedením prosperoval i v době hospodářské krize třicátých let, dokázal platit autorům vysoké honoráře a přitom udržoval naprosto nadprůměrný vydavatelský standard. Stejně tak pod ním ožil a prosperoval i poválečný Vyšehrad. Po roce 1948 strávil devět let v komunistických žalářích a po propuštění se hned vrhl do činorodé

literární obnovy. V sedmdesátých letech pak založil a vedl samizdatovou edici kritického vydávání děl autorů, které měl rád ze všeho nejvíce. Edice se jmenovala Rukopisy VBF a vyšlo v ní, mimo jiné, kritické vydání díla Čepova, Zahradníčkova a Demlova, ale také Hrabalovo *Obsluhoval jsem anglického krále*, Gruša, Vaculík aj.

A právě ke spolupráci na této úctyhodné mravenčí práci, která byla vykonávána zcela nezištně z lásky k české literatuře a kulturnímu odkazu, bez nároku na jakýkoli honorář, a to po dobu téměř dvaceti let, přizval Fučík i Vladimíra Binara a Mojmíra Trávníčka. Všechny tyto muže spojuje nejen literatura, ale také jistý druh vydavatelského étosu, zodpovědnosti za slovo a hloubka pohledu. Ta hloubka, kterou žádná metoda nemůže nahradit a která vychází z hloubky duše. Mám obavu, že současný kulturní prostor se příliš spoléhá na různé granty, dotace, že většina podniků, projektů by bez toho systému podpor prostě nebyla, protože ti, kdo za těmi projekty stojí, by je prostě opustili.

To ale není případ těchto tří pánů a dalších jim podobných. Koho by strhující vydavatelské dobrodružství Bedřicha Fučíka více zajímalo, ten ať si přečte jeho výtečný a velmi čtivý životopis *Život na vidrholci* od historika Roberta Saka.

Vybral a doplnil František Burda

Vladimír Binar "Čin a slovo /Kniha o Jakubu Demlovi/"

fascinující čtyřicetileté, soustředěné promýšlení významu díla Jakuba Demla pro českou literaturu, jehož autorem je literární historik, básník a spisovatel **Vladimír Binar**.

O knize shrnující čtyřicetiletou reflexi Demlova díla je těžké psát, aby nebylo opomenuto něco podstatného. Důležité je ale vědět, že Fučíkova a Binarova práce dokázala změnit pohled na Demlovu metodu a nalézt v ní jedinečný a fascinující moderní útvar.

Binar se s Demlem setkal jako malý chlapec, když jej rodiče vzali do Tasova. Deml si k jeho nohám do kočárku odložil nějaké knihy. Později se z něj stal vášnivý čtenář. Četl i takové balvany jako Turgeněv, Dostojevskij, Célinova *Cesta do hlubin noci*. Demla však v rodičovské knihovně vždy míjel. Miloval básníky, Rimbauda, zjevením pro něj byl Hrubín – *Romance pro křídlovku* a později

Holanova Noc s Hamletem. Říká, že by ještě jednou v životě chtěl zažít to ohromení a úžas, jako když šli z představení Noci s Hamletem s kamarádem Pavlem Jurkovičem v roce 1964 z Violy. Chodil často pod Holanovo okno na Kampě sledovat, jestli básník drží „Noční hlídku srdce...“.

Teprve Nezvalova slova bezmezného obdivu a vyznání o tom, jaký vliv na něj a na jiné Deml měl, Binar přivedla k opomíjeným Demlovým knihám v domácí knihovně. Teprve při četbě Zapomenutého světla „byl polapen navždy“. Bez omrzení ho předčítá přátelům.

Pak studuje na FF UK, jako diplomovou práci chce psát Biebla. Najednou ale na nástěnce uviděl vypsané téma – Jakub Deml. Neváhal. Na první přednášce o Jakubu Demlovi po r. 1948 na Strahově, kde Binar přednáší 300 lidem v přeplněném sále, si jej vyhledá Bedřich Fučík. Následuje naprosto strhující detektivní dobrodružství. Je třeba také říct, že Fučík na díle pracoval až do své smrti a ze 14 chystaných svazků společně dokončili 13 dílů v 26 kopiích, korespondenci za těchto podmínek uskutečnit nešlo (14. díl). Binar po 13. díle odjel žít na Tahiti a Fučík brzy nato zemřel. Binar se vrátil a rozhodl se uspořádat v rámci edice Rukopisy VBF celé Fučíkovo dílo v šesti svazcích a to také dokončil. Po revoluci celé kritické dílo Zahradníčka, Čepa i Fučíka vyšlo. Demlovo však dosud ne.

Z asi 140 Demlových knih jsem četl něco kolem poloviny, myslel jsem si tedy, že Demla trochu znám, že o něm něco vím. Ale jak naivní jsem byl. Binarova kniha mi otevřela nový svět, něco tak fascinujícího jsem ještě v literatuře neobjevil. Deml je bez správného interpretačního klíče jen matně čitelný a snadno nás může splést.

Binar a Fučík nás učí Demla číst jako jedinou knihu v celku. Odkud začít? Deml není dodnes vydán. Nikdy neměl v národě na růžích ustláno a přešlapování kolem něj trvá nadále. Nicméně je kolem jeho díla soustředěno mnoho obdivovatelů až obrozeneckého ducha. Nedávno mě na gymnáziu oslovila jedna učitelka „a co na tom Demlovi kdo vidí, dyk to byl katolickéj autor?“ A když jsem jí něco málo řekl a pak se zeptal, co od něj četla, odpověděla, že něco z Mých přátel a že to, co říkám, si nemyslí. Tím její zájem dostal svého vrcholu a opadl .

Kdo tedy J. Deml byl? Básník, sám sobě redaktor, nakladatel,

distributor. Sám si sebe vydával, v tom byla neoblomná snaha si zachovat individualitu navzdory oficiálním, politickým, společenským a literárním proudům.

„Dílo Demlovo ční z české literatury jako neohrabaný, mohutný balvan, plný balvan, balvan s nesčetnými vrstveními a průlinami.“ (Bedřich Fučík). Demlovo dílo má jedinečný řád, kázeň a strukturu. Přitom vše vypadá jako chaotický soubor básní, próz, dopisů, politických komentářů, apologií, recenzí, dopisů, kronik, receptů, lidových rčení, návodů na stavbu ptačích budek, výstřižků z novin, popisů, blasfemií, anekdot, citací, dialogů i monologů. A přitom jde o zcela nový svébytný básnický útvar, originální básnický „roman-fleuve“, „work in progress“. V čem ale ta struktura a řád spočívá?

V septimě a před maturitou se Deml vypravuje za O. Březinou, jehož dílo hltá. Ten jej zásadně ovlivní větou „Kdybych se mohl znovu narodit, chtěl bych být jenom knězem.“ Deml odchází do semináře. Dokonce se chce s přítelem Josefem Polákem stát mnichem a plánuje vstup do kláštera. R. 1902 je vysvěcen na kněze.

V r. 1901 se seznamuje se sochařem F. Bílkem, výsledkem je jeho první kniha Slovo k Otčenáši F. Bílka. Deml touží po splynutí náboženství a umění. Od r. 1904 kaplanuje u svého přítele v Babicích patera Ševčíka. Březina ho seznamuje s Josefem Florianem. Od r. 1905 se stane spolupracovníkem na gigantickém překladatelském a vydavatelském Florianově díle. To trvá 7 let a končí, tak jako většina Demlových vztahů, bouřlivým rozchodem. V r. 1907 vychází jeho první básnická kniha Notantur Lumina, později přepracovaná a vydaná pod názvem První světla (1917). Ta začíná důležitým motivem, obrazem dětí. Návrat do nitra dětství. Deml tuší možnost rozlomení světa na vnitřní a vnější. Ten první bude naplněn subjektivní úzkostí a ten druhý bude obýván nepřátelstvím. Hranice rozlomení je mu spojena s vykročením z dětství. Odtud existenciální úzkost z reality. Cesta ke kořenům osobnosti vede do dětství „Co jsme viděli jako děti, jest jediným naším majetkem pro celý život“.

Vedle dětství Deml klade smrt a zánik. Obojí pomáhá člověku odhalit sama sebe. Deml ví, že je nutné něco konat proti smrti, proti zkáze, proti nicotě, která nás obklopuje. A protože vše, věci i člověk je „učiněno skrze Slovo“, Demlův čin je totožný se slovem. Odtud

zodpovědnost za slovo (nejen u Demla, ale i u Fučíka, Binara, Trávníčka, Čepa aj...). Deml žije a chce žít slovem a ve slově.

Z textů Mojžíra Trávníčka připravil a doplnil František Burda - autor a organizátor letních literárních a výtvarných dílen ARS POETIKA.

— —

V letošním roce nás čeká dvojí výročí nepřehlédnutelné osobnosti – spisovatelky, básnířky, filozofky a též vizionářky **Anny Pammrové**, duchovní celoživotní přítelkyně Otokara Březiny, v červnu, kdy se narodila a v září, kdy zemřela. K těmto výročím připravila Společnost Anny Pammrové v Tišnově zajímavé pořady.

Jaká byla Anna. Po smutném dětství, prožitém u přísné kmotry, které později vylíčila v retrospektivním románu Antieva, se hloubající dívka ocitne ve velkoměstě Evropy, jakým tehdy byla Vídeň, aby zde prožila mládí a snad i první lásky. Konec 19. století, plný objevů v technice, vědě, nástupu nových směrů v umění a měnících se společenských vztahů, v tomto překotném nástupu „moderní doby“ prožívala Anna svůj vlastní společenský život. Jak se tato citlivá mladá žena vyrovnávala s těmito změnami? Jistě po svém a s narůstajícími vyhraněnými názory na věci kolem ní, které jí zůstaly po celý život. Milovala přírodu, lesy a citlivě reagovala na každý neekologický zásah do přirozeného prostředí.

Vím, že jednou les zase přeroste přes hospodářství lidské a moře bude znovu šuměti tam, kde dnes stojí naše zbožňovaná města...

Theodor Leasing o Anně Pammrové

Po návratu k rodičům s nemanželskou dcerkou Almou (která velmi mladá zemřela) na lesovnu v Jinošově u Náměště n. Osl. se setkává na podzim 1887 s mladým učitelem Václavem Jebavým, později Otokarem Březinou. Setkání oba poznamenalo na celý život. Mladého Březinu, tenkrát devatenáctiletého, zaujala svým postojem k životu, k umění a k filozofii. Vztah k ní později vyjádřil v dopise:

„V království ženy jsem se setkal se svou matkou a s Vaší duší. Málo pro moderního umělce. Málo? Proč?“

Anně Pammrové, 15.11.1896

„...Vzpomínka na Vás otvírá se vždy přede mnou jako kouzelná zahrada“.

Z dopisu A. Pammrové, 1.3.1897

Bohatá korespondence mezi Březinou a Pammrovou začala po příchodu Březiny na školu v Nové Říši a byla přerušena na tři roky, kdy se Anna provdala na přání rodiny za lesního Kroha, kterého nemilovala a dokonce se ho i bála.

Člověk zelených očí se mně skoro vyhýbá. Vzdávám mu tiché díky za to. Ještě před měsícem jsem se domnívala, že to bude nevšedně záslužný skutek probuditi v povaze, jako je jeho, jasné vyšší city, silné neskřivené myšlenky mimo osobní vůli dobra.

Doznávám však příliš záhy svoji ukvapenost.

(Úryvek z deníku Anny Pammrové uveřejněném v jejím životopisu od neteře A. Křemenové)

Manželství trvalo jen tři roky. Z tohoto svazku se narodil synek František, který později z domova odešel a již se nevrátil. Anna si pak do konce života zvolila samotu. Žila v domku nedaleko tehdejšího sídla rodiny Havlových u Žďárce u Tišnova. Mezi O.B. a A.P. znovu počala čilá korespondence. Anna mimo němčiny výborně ovládala francouzštinu. Velmi tím pomáhala Březinovi s překlady článků z francouzských časopisů, které jí posílal. Přesto, že se viděli jen několikrát, vše si řekli v dopisech. Anna jejich prostřednictvím získávala přehled o literatuře, společenském dění a o jejich hodnocení z pera uznávaného básníka. Anna se ve své samotě věnuje psaní menší prózy, básním a překladům. Její dílo není obsáhlé, ale cenné v tom, jak autorka otevřeně prezentuje v té době nezvykle svoje názory na sociální postavení ženy, na mateřství, reaguje na postupující necitlivou modernizaci a honbu za bohatstvím. Na sklonku života se o Annu stará její nejmilejší neteř Alma Křemenová. Pochována je v prostém hrobě se svojí dcerkou Almou na žďáreckém hřbitově. Na hrobě symbolicky rostou drobné jahody, které ona tak ráda pěstovala na své zahrádce. Z jejího díla je významná sbírka básní pod názvem Zrcadlo duše, menší prózy O mateřství a pamateřství, román Antieva, který se našel v pozůstalosti a byl vydán až v 90. letech, zásluhou prof. Vlasty Urbánkové, předsedkyně Společnosti A. Pammrové.

Akce Společnosti Anny Pammrové v Tišnově:

Červen - Výstava sochařské a medailérské tvorby Petra Bortlíka k jeho 85. narozeninám. Při té příležitosti bude zvlášť oceněn jeho přínos pro zachování památky A. Pammrové – je autorem její pamětní desky na škole ve Žďárci i pamětní medaile.

Září – Oslavy 150. výročí narození Anny Pammrové. Vyvrcholí na začátku podzimu, který byl jejím oblíbeným ročním obdobím.

Výstava fotografií Milady Škárové zachycující Žďárecko s širokým soubor ilustrací a kreseb Pavla Adama s pammrovskou tematikou.

Společnost O. Březiny nabídla pro tuto příležitost výstavu březinovskou.

Několik pořadů již bylo uskutečněno v měsících únor, duben a květen.

Zora Ergensová

Milada Horáková – Jak krácel čas naším krajem

Muzeum Otokara Březiny získalo do své knihovny darem od autorky knížku povídek „Jak krácel čas naším krajem“ s podtitulem „Nevšední příběhy od Jevišovky a Rokytne“. Autorka Milada Horáková je těsně spjatá s naším krajem, narodila se ve Slatině poblíž Jevišovic a nyní žije v Třebíči.

Spisovatelka v zajímavých příbězích popisuje skutečné události z doby dávné i nedávné. Náměty čerpá nejen z archivních záznamů, ale i z vyprávění lidí, kteří tyto buď sami zažili nebo je vyslechli od svých předků. Před námi otevírá dobu husitskou, kdy krajina trpěla řáděním majitele jevišovského hradu Hynka z Kunštátu a Jevišovic zvaného Suchý Čert, za ním nezaostávalo ani Zigmundovo a Albrechtovo vojsko, které v r. 1421 Jevišovice vypálilo. Následky krutých válek, jak husitské, třicetileté války a napoleonské, odnášeli hlavně poddaní, obyčejní lidé, kteří znovu a znovu budovali svůj domov a zvelebovali krajinu. Je zde též několik příběhů, které vyprávějí o životě mlynářů na řece Rokytne.

Z doby nedávné a to z časů německé okupace a socialismu k nám promlouvají dramatické osudy zdejších obyvatel. Knížka končí fascinujícím vyprávěním paní Marie Krátké „Osud jedné rodiny“. Její muž a bratr byli v roce 1951 zatčeni v souvislosti se zatčením

rokytnického kaplana P. Jana Buly. Muž byl odsouzen na doživotí, ale v r. 1961 na následky vyčerpávající práce v uranových dolech zemřel. Paní Krátká se třemi malými dětmi se těžce, ale statečně protloukala životem.

Autorka nám předkládá, že v každé době žili lidé, kteří konali zlo, záviděli, nenáviděli, toužili po majetku druhých, ale na druhé straně byli i takoví, kteří se chovali velmi hrdinně a byli vždy odhodláni nezištně pomáhat druhým.

Helena Peschová

Vzpomínka

Pietní akt 25.3.2010 u hrobu Otokara Březiny, se uskutečnil tak jako každým rokem. Ve všední den s účastí přátel z blízkého okolí, ale i z Brna a Bratislavy. Následoval program k výročí úmrtí Otokara Březiny v sobotu 27.3., o kterém píšeme v následujícím článku.

(jh)

Pásmo Milosrdenství pro život ze stejnojmenné sbírky Marie Chalupské

Je vždy potěšením a radostí, když může člověk vyslechnout verše, které ho přenesou o několik desítek let zpátky, kdy lidé byli pokorní a chovali se k sobě i k přírodě velmi ohleduplně, kdy s obdivem sledovali veškeré dění v přírodě ve všech ročních obdobích. Taková je poezie Marie Chalupské. A té jsme mohli naslouchat jednoho sobotního odpoledne 27. března v Jaroměřicích n. Rok. Z její básnické sbírky Milosrdenství pro život recitovala paní učitelka Marie Hružová. Svou poslední báseň přednesla sama autorka, v ní vyjádřila hold přírodě kolem řeky Rokytné. Nakonec se s námi podělila o vzpomínky, jak se jako dítě setkala s poezií Otokara Březiny a jaký to na ni mělo účinek. Pořadem provázela pan učitel Josef Hružka.

Marie Hružová a Marie Chalupská

Uctění památky úmrtí Otokara Březiny (81. výročí)
Literárně-hudební pásmo - 27. března 2010 v Jaroměřicích n.
Rok.

Společnost Otokara Březiny pojala pořad k tomuto výročí jaksí netradičně. Chtěli jsme přiblížit posluchačům i část díla OB, které se běžně neuvádí. Proto jsme volili čtení z dopisů Otokara Březiny přátelům (A. Pammrové, F. Bauerovi, M. Lukšů), které se krásou myšlenek a stylem slohu z jeho díla nemohou vymykat. Taktéž jsme volili i výběr básní, které jsou méně známé (Lítost, Duše). Dopisy četla paní učitelka Hana Michálková a verše recitovala paní učitelka Marie Nožičková. Hudební doprovod a zpěv zajistil pan Leoš Hrdý.

Helena Peschová

Rozloučili jsme se:

Doc. PhDr. **Václav Břicháček** (14.6.1930 – 3.2.2010), psycholog, náš člen od obnovení SOB v r. 1990. Řadu let pracoval v Psychologickém ústavu UK. Až do poloviny roku 2009 byl pedagogem Univerzity Karlovy, v posledním období na Fakultě humanitních studií. Od obnovení do roku 1992 byl náčelníkem Junáka. Až do své smrti působil v řadě skautských kurzů. Patřil do okruhu přátel Pavla Křivského. Je autorem řady knih psychologických i metodických zabývajících se pedagogikou volného času.

P. **Václav Küchler** (27.9.1922 – 24.2.2010), jaroměřický emeritní děkan, člen SOB od jejího obnovení v r. 1990. Při opravě chrámu sv. Markéty objednal u Josefa Kapinusa reliéfy čtyř evangelistů do vstupních vrat. Postavy evangelistů mají podobu O. Březiny, J. Floriana, F. Bílka a J. Demla. Pan děkan byl na jedné z posledních návštěv, které Jakub Deml přijal na podzim r. 1960. Na návštěvu se vypravil s Josefem Kapinusem a Ferdinandem Höfrem. Deml souhlasil, že rozhovor nahrají na magnetofon, a tak se stalo. Tato nahrávka nebyla nalezena.

(jh)

Vychází kniha

„Rozsvítil pro mne“ s podtitulem "Přátelství Otokara Březiny a Matěje Lukšů"

Aleš Palán a David Lukšů zpracovali materiály z rodinného archívu rodiny Lukšů, která byla z těch nejbližších Otokaru Březinovi. Matěj Lukšů se s Otokarem Březinou seznámil na gymnáziu v Telči, kde započalo jejich přátelství, které vydrželo až do smrti Otokara Březiny. Matěj Lukšů s manželkou Annou byli básníkovi oporou hlavně při řešení praktických potřeb a problémů. Důvěra a vděčnost ze strany Otokara Březiny se projevila i v závěti, ve které básník zapsal Matěje Lukšů jako spoludědice.

Ten projevil velkorysost dnes již tak vzácnou, když následoval Františka Bílka a vše, co bylo vhodné k uctění básníka, věnoval Muzeu Otokara Březiny, jehož správcem se stala SOB.

Kniha vychází v nakladatelství Host, které vydalo i Dr. Petrem Holmanem perfektně zpracovanou Korespondenci Otokara Březiny v roce 2004.

Práce Aleše Palána, přibližující vynikající osobnosti poutavým stylem, jsou příslibem i pro právě vydávanou knihu. Jistě potěší většinu našich členů a nejen jich.

Autorské čtení Aleše Palána a Davida Lukšů (pravnuka Matěje) se uskuteční v Jaroměřicích nad Rokytnou v sobotu 15. května v 17 hod. v Městském kulturním středisku, kde bude kniha k dispozici a na závěr se uskuteční autogramiáda.

Čtení z knihy „Rozsvítil pro mne“ s podtitulem „Přátelství Otokara Březiny a Matěje Lukšů“ připravujeme též v Praze, Brně a Jihlavě.

(jh)

Básnické spisy Otokara Březiny – nové vydání

V roce 2009 vydalo Vydavatelství AKCENT Třebíč knihu Básnické spisy Otokara Březiny.

Jako základ knihy bylo použito vydání Březinova básnického díla z roku 1933, redigovaného Miloslavem Hýskem. Zároveň bylo přihlédnuto k vydání spisů, které roku 1958 připravil Josef Zika a k vydání spisů z roku 1975, jejichž editorem byl Břetislav Štorek (tj. Miroslav Červenka).

Za torzo šesté knihy básní bylo přiřazeno sedm básní z těch, které publikoval Otokar Březina v časopisech a výběrech, ale nezařadil je do svých sbírek. Vyšly ve výboru Josefa Portmanna, Emanuela z Lešehradu a v časopisech Vesna, Rozhledy a Nový život.

Kniha je k zakoupení v Muzeu O. Březiny, cena je 300,- Kč.

Program na jaro a léto 2010

V sobotu 17. dubna v 17 hod. autorský pořad našeho člena a jaroměřického rodáka **Jana Orko Kratochvíla** pod názvem **Bílá jarní oblaka**. Mluvené slovo Petra a Daniela Julinovy, hudební spolupráce Petra Poláčková (kytara) a Zdeněk Paleček (klavír). Vystoupí Pěvecký kroužek ZŠ O. Březiny pod vedením Růženy Cigánkové. Koná se v Městském kulturním středisku, Komenského náměstí v Jaroměřicích nad Rokytnou. Na závěr autogramiáda.

V sobotu 15. května v 17 hod. autorské čtení Aleše Palána a Davida Lukšů (pravnuka Matěje) se uskuteční v Jaroměřicích nad Rokytnou v Městském kulturním středisku, kde bude kniha k dispozici a na závěr se uskuteční autogramiáda. Více v samostatném článku na jiném místě.

Předpokládáme, že se k 15.5.2010 podaří znovu zprovoznit malé **knihkupectví Otokara Březiny** v Jaroměřicích nad Rok, tentokrát pod Společností O. Březiny. Více v příštím Bulletinu.

(jh)

Váženým učitelům a učitelkám české literatury a českého jazyka

Vážení pedagogičtí pracovníci, předkládáme Vám pozvánku k návštěvě Muzea Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou. Muzeum je asi 200 m od velkolepého zámku, v jehož areálu se hrála první česká opera od Františka Václava Míči.

Muzeum Vám nabízí prohlídku posledního bytu básníka, který byl zachován v původní podobě. Vaši studenti se při prohlídce seznámí s životem člověka, který byl 8x nominován na Nobelovu cenu a tohoto ocenění se nedočkal, protože nepřežil nejkřutější zimu 20. století, když zemřel ve svých 60. letech.

Ve sbírkách jsou písemnosti a další dokumenty z míst, kde Otokar Březina působil.

V Muzeu O.B. je možné shlédnout 3 videa věnovaná našemu básníkovi.

Po předchozí domluvě se můžeme po prohlídce bytu Otokara Březiny věnovat ve studijní knihovně i dalším významným osobnostem: Jakubu Demlovi, Františku Bílkovi, Janu Zahradníčkovi, Anně Pamrové nebo Josefu Florianovi.

Rezervaci termínu prosíme dojednejte e-mailem na adrese: [<studijniknihovna@otokarbrezina.cz>](mailto:studijniknihovna@otokarbrezina.cz), nebo telefonicky na čísle: 603 760 768

S přáním všeho dobrého

Jiří Höfer, předseda SOB

Pozvánka k předání do škol

Tři vložené listy jsou pozvánkou především pro mladé, což není podmínkou. Prosíme naše členy, pokud je Vám to možné, předejte pozvánku na **ARS POETICU 2010** na nejbližším gymnáziu nebo střední škole vyučujícímu české literatury, příp. výtvarné výchovy nebo na jakoukoliv vysokou školu v blízkosti Vašeho bydliště s prosbou, aby pozvánku vyvěsili, nebo i jiným způsobem zveřejnili.

ARS POETICA je tábor, kterého se od prvního ročníku účastním za SOB a vřele ji všem mladým doporučuji. Je to vynikající a inspirativní zkušenost a setkání s významnými osobnostmi současné kultury není běžná, ani samozřejmá záležitost.

Jiří Höfer

Prosíme všechny členy, kteří mají e-mailovou adresu, aby nám ji sdělili, abychom mohli posílat bulletiny e-mailem. Děkujeme.

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

Bulletin vychází díky finančnímu příspěví Ministerstva kultury ČR.

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Ministerstvo kultury ČR, Dřevozpracující VD Jaroměřice n. R., Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., Ing. Josef Čech Jaroměřice n. R., MUDr. Jana Langášková, MUDr. Xenie Preiningerová, MUDr. Jan Kousalík, MUDr. Blanka Götzová a Lékárna Jaroměřice n. R.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz, e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz. Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvědícká.

Ilustrace na titulní straně: Leo Vaniš

Príspevky do č. 53 dodejte laskavě do 31.7.2010.

